

Velallisena yrityssaneerausmenettelyssä

Konkurssisasiain neuvottelukunta

Liite suosituksen nro 19

12.3.2024

SISÄLTÖ

1. Johdanto	2
2. Menettelyn alkamisen oikeusvaikutukset.....	2
3. Yrityssaneeraus pähkinäkuoressa.....	3
4. Alkuneuvottelu	4
5. Saneerausvelkojen maksukielto ja uusien velkojen maksaminen	5
6. Selvittäjä.....	5
7. Velkojatoimikunta.....	6
8. Velallisen tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuus	7
9. Liiketoiminnan seuranta ja raportointi.....	8
10. Velallisen määräysvalta ja sen rajoitukset	9
11. Velallisen sopimukset	10
12. Oikeudenkäynnit	11
13. Yrityssaneerauksen kustannukset	11
14. Saneerausmenettelyn keskeyttäminen.....	13
15. Saneerausohjelma.....	14
16. Saneerausohjelmaehdotuksen käsittely ja saneerausohjelman vahvistaminen	15
17. Muutoksenhaku	17

1. Johdanto

Tässä esitteessä on yrityssaneerausvelalliselle tarkoitettua tietoa sellaisesta yrityssaneerausmenettelystä, jossa on selvittäjä. Saneerausmenettelyllä tarkoitetaan vaihetta tuomioistuimen saneerausmenettelyn aloittamispäätöksestä saneerausohjelman vahvistamiseen. Tarkoituksena on, että selvittäjä antaa tämän esitteen velalliselle yrityssaneerausmenettelyn alkaessa.

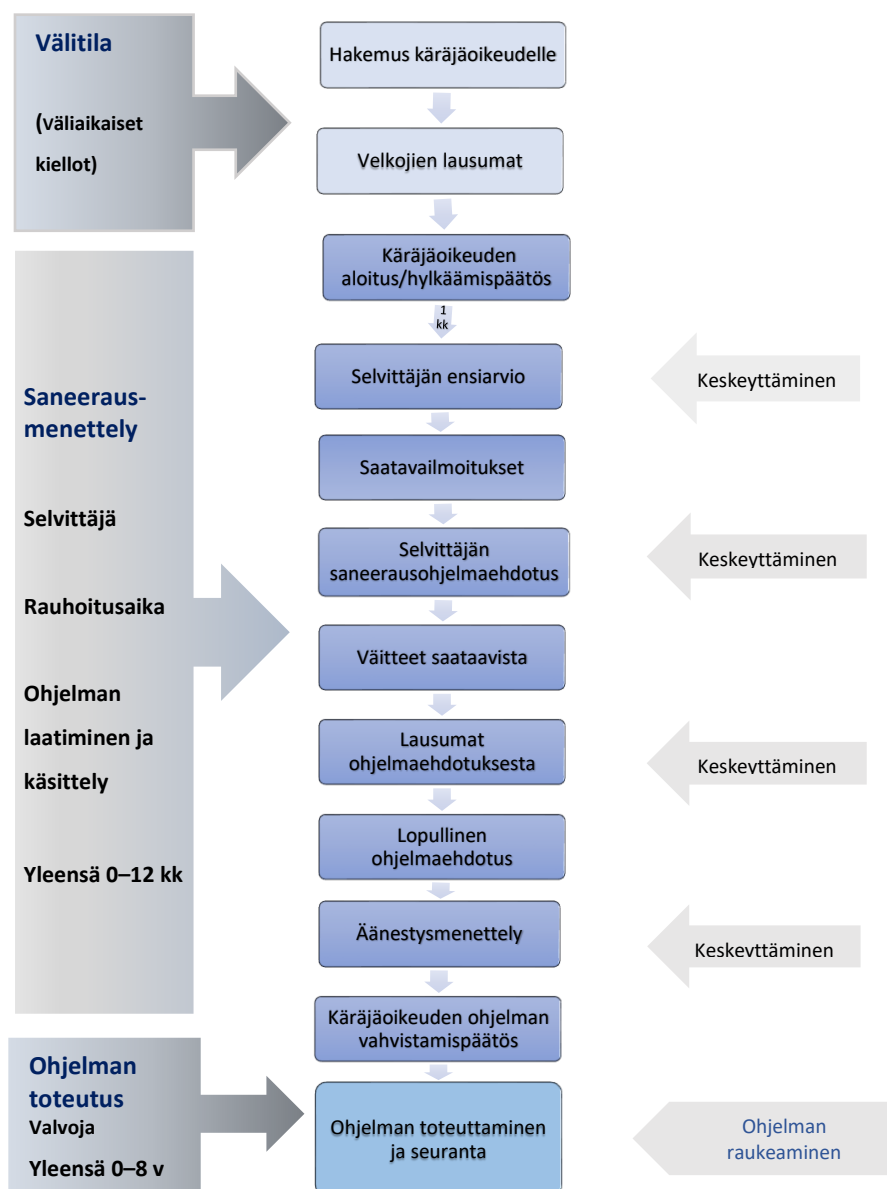
2. Menettelyn alkamisen oikeusvaikutukset

Perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamispäätöksellä alkaa niin sanottu rauhoitusaika, kun voimaan tulevat saneerausvelan maksu- ja vakuudenasettamiskielto, perintäkielto, sekä ulosmittaus- ja täytäntöönpanokielto. Tuomioistuin on voinut määrätä kiellot väliaikaisesti jo ennen menettelyn alkamista. Rauhoitusajan tarkoituksena on varmistaa, että saneeraustoimenpiteet velkajärjestelyineen voidaan valmistella ilman, että kukaan velkojista voisi perintä- tai muilla toimillaan heikentää saneerauksen edellytyksiä.

Varhaisessa saneerausmenettelyssä maksu-, perintä- ja muut kiellot eivät tule sovellettavaksi automaattisesti lain nojalla, vaan tuomioistuimen päätöksellä. Kiellot voidaan määrätä aluksi vain kolmeksi kuukaudeksi, minkä jälkeen niitä jatkettaessa kielloilla on 12 kuukauden enimmäisaika. Kielloista tarkemmin ks. osio 5.

Saneerausmenettelyn aloittamispäätöksessä tuomioistuin määrää yleensä selvittäjän. Saneerausmenettelyn aloittamisesta ja selvittäjän määräämisestä huolimatta velallisella säilyy oikeus määrätä yhtiön toiminnasta ja vastuu liiketoiminnan harjoittamisesta. Mikäli ei ole toisin säädetty tai määrätty, velallinen käyttää itsenäisesti päätösvaltaa yhtiön tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvissa asioissa ja voi tehdä tähän tavanomaiseen toimintaan liittyviä oikeustoimia. Tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia tai laajakantoisia oikeustoimia velallinen saa tehdä ainoastaan selvittäjän suostumuksella. (Velallisen määräysvallan rajoituksista lähemmin ks. osio 10).

3. Yrityssaneeraus pähkinäkuoressa

Saneerausprosessi on huomattavasti kaaviossa kuvattua lyhyempi, mikäli yrityssaneerauksessa toteutetaan konkurssiainain neuvottelukunnan suosituksessa nro 17 kuvattua nopeutetun yrityssaneerauksen mallia. Nopeutettu yrityssaneeraus edellyttää, että merkittävä enemmistö velkojista puoltaa yrityssaneerausta ja ohjelman vahvistamista.

4. Alkuneuvottelu

Yleensä velallisen ja selvittäjän on syytä pitää alkuneuvottelu, jossa käydään läpi ainakin seuraavat asiat:

- Yrityksen omistussuhteet ja lähipiiri
- Velallisen taloudellinen tilanne
- Taloudellisen tilanteen selvittämiseen ja seurantaan tarvittavat tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja tehtävät laskelmat ja suunnitelmat
- Velkojen maksussa noudatettavat periaatteet (saneeraus-/uudet velat ja niiden erot)
- Velkojen maksukiellot ja niiden poikkeukset
- Velallisen määräysvallan rajoitukset
- Velallisen tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuus ja käytännöt tietojen antamiseksi
- Saneerausmenettelyn kulku ja aikataulu
- Alustavat näkemykset yrityksen tervehtyttämistoimista
- Tarve tiedottamiseen saneerausmenettelyn alkamisesta ja toiminnan jatkamisesta asiakkaille, tavarantoimittajille tai muille sidosryhmille ja kuka tiedottamisesta huolehtii.
- Tarvittavien lisäselvitysten aikataulu
- Arvio selvittäjän palkkiosta ja muista saneerauskustannuksista sekä laskutusperiaatteet

Alkuneuvottelusta on suositeltavaa laatia velalliselle annettava muistio tai pöytäkirja.

5. Saneerausvelkojen maksukielto ja uusien velkojen maksaminen

Rauhoitusaikana velallinen ei saa maksaa saneerausvelkaa. Saneerausvelalla tarkoitetaan kaikkia velallisen velkoja, joiden syntyperuste on ajalta ennen hakemuksen vireilletulopäivää.

Hakemuksen vireilletulopäivän jälkeen syntyvät uudet velat tulee puolestaan maksaa normaalisti niiden erääntyessä. Näitä uusia velkoja eivät koske saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset kuten maksu- ja perintäkielto. Velallisen kykenemättömyys menettelyn alkamisen jälkeisten velkojen maksamiseen on YSL 4 c §:n ja 7 §:n mukainen esteperuste, joka voi johtaa menettelyn lakkaamiseen.

Vastoin maksukieltoa suoritettu maksu on palautettava. Palautusvelvollisuus on ehdoton. Palautusvelvollisuuden osalta ei siten ole merkitystä esimerkiksi maksun vastaanottajan vilpittömällä mielellä tai maksun tavanomaisuudella.

Maksukieltoon on säädetty eräitä poikkeuksia (YSL 14 c § ja 18 §). Maksukiellon poikkeuksista yleisimmin tulevat sovellettavaksi vakuusvelan koron maksaminen, työntekijöiden palkkojen ja lomapalkkojen maksaminen, vähäisten velkojen maksaminen selvittäjän päätöksellä sekä luotollisen maksuliikennetilin jatkaminen.

Mikäli velallinen on epävarma siitä, onko kysymys uudesta- vai massavelasta, velallisen on syytä keskustella aiheesta selvittäjän kanssa.

6. Selvittäjä

Selvittäjän tärkeimpänä yksittäisenä tehtävänä on laatia saneerausohjelma.

Ennen saneerausohjelman laatimista selvittäjän on perehdyttävä velallisyrittäjän toimintaan, selvitetävä yrityksen taloudellinen tilanne ja arvioitava taloudellisten vaikeuksien syyt ja yrityksen elinkelpoisuus.

Selvittäjän on jo kuukauden kuluessa menettelyn alkamisesta toimitettava velkojille ja velalliselle selvittäjän ensiarvio, joka sisältää saneeraushakemukseen nähden olennaiset uudet tai poikkeavat tiedot velallisen taloudellisesta tilanteesta ja taloudellisten vaikeuksien syistä, sekä arvion yritystoiminnan elinkelpoisuudesta ja tervehdyttämiskeinoista sekä menettelyn jatkamisen kannalta merkittävistä seikoista (YSL 11 §).

Selvittäjä seuraa ja valvoo yritystoimintaa, ja hänellä on laaja oikeus saada tietoja yritystoiminnasta ja oikeus osallistua yrityksen toimielinten kokouksiin. Selvittäjälle on toimitettava kutsu yrityksen toimielinten kokouksiin. Selvittäjän suostumusta edellytetään tiettyihin merkittäviin toimiin.

On huomattava, että selvittäjän roolina ei ole velallisyhtiön asiamiehenä toimiminen, vaan velkojien hyväksyttävissä olevan ja tuomioistuimen vahvistettavissa olevan saneerausohjelman aikaansaaminen. Selvittäjä valvoo velkojien etua, joiden on hyväksyttävä saneerausohjelma riittävällä määränemmistöllä.

Selvittäjällä on oikeus käyttää tehtäviensä suorittamisessa apunaan asiantuntijoita. Asiantuntijoiden käytöstä aiheutuneista kustannuksista vastaa velallinen.

Selvittäjän tehtävä kestää pääsääntöisesti saneerausohjelman vahvistamiseen asti, ellei saneerausmenettely tätä ennen ole lakannut.

7. Velkojatoimikunta

Saneerausmenettelyn alkaessa tai sen kuluessa tuomioistuin voi asettaa velkojatoimikunnan, joka avustaa selvittäjää tämän tehtävissä. Velkojatoimikunta on eri velkojaryhmistä koostuva neuvoa-antava elin. Velkojatoimikunta vahvistaa selvittäjän palkkion. Jos velkojatoimikuntaa ei ole asetettu, selvittäjän palkkion vahvistaa tuomioistuin. Velkojatoimikunnan asettaminen riippuu velkojien määrästä sekä siitä, pitävätkö velkojat tai jokin heistä tarpeellisena vaatia velkojatoimikuntaa.

8. Velallisen tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuus

Velallisen ja selvittäjän yhteistyö on onnistuneen yrityssaneerauksen edellytys. Velallisen on pyrittävä aktiivisesti antamaan selvittäjän käyttöön tietonsa ja kokemuksensa yritystoiminnasta ja näkemyksensä toteuttamiskelpoisista yrityksen tervehdyttämiskeinoista. Tärkeää on myös, että velallinen pystyy antaman selvittäjälle luotettavia taloustietoja ja realistisia ennusteita.

Velallisella on saneerausmenettelyssä laaja tietojenantovelvollisuus (ks. YSL 13 §). Sen piiriin kuuluvat kaikki velallisen toimintaa koskevat tiedot, joilla voi olla merkitystä menettelyn aikana tehtävien päätösten, velallisen taloudellista tilannetta tai hänen toimintaansa koskevien selvitysten taikka saneerausohjelman laatimisen kannalta.

Velallinen on muutenkin velvollinen myötävaikuttamaan siihen, että selvittäjä ja velkojatoimikunta voivat asianmukaisesti hoitaa tehtävänsä ja että saneerausmenettely voidaan asianmukaisesti saattaa päätökseen (ks. YSL 13.2 §). Velallinen on muun muassa velvollinen päästämään selvittäjän hallinnassaan oleviin tiloihin samoin kuin antamaan tälle mahdollisuuden tutkia ja saada haltuunsa velallisyrittäjän liikeasiakirjoja ja -tiedostoja (ks. YSL 9.1 §).

Kun velallinen on yhteisö, tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuus koskee yhteisön hallituksen jäsentä, toimitusjohtajaa ja yhteisön sitoumuksista henkilökohtaisessa vastuussa olevaa. Velvollisuus koskee myös velallisen palveluksessa olevaa henkilöä hänen työtehtäviinsä liittyvissä asioissa (ks. YSL 13.3 §). Velallisen tulee antaa tuomioistuimelle, selvittäjälle ja velkojatoimikunnalle niiden vaatimat tiedot saneerausmenettelyn ja saneerausohjelman kannalta merkityksellisistä seikoista (YSL 13 §).

Selvittäjän kanssa on syytä sopia siitä, mitä tietoja velallinen toimittaa hänelle oma-aloitteisesti ja missä aikataulussa.

Jos velallinen laiminlyö tietojenanto- ja myötävaikutusvelvollisuutensa, tuomioistuim voi velvoittaa hänet täyttämään sen määräajassa ja asettaa veloitteen tehosteeksi uhkasakon (YSL 82 §).⁷

9. Liiketoiminnan seuranta ja raportointi

Selvittäjän ja velallisen on syytä heti saneerausmenettelyn alkaessa sopia taloudellisen tilanteen säännöllisestä seurannasta. Taloudellisen tilanteen seurannalla tarkoitetaan sekä rahoituksen että yritystoiminnan kannattavuuden seuranta. Taloushallinnon ja sen raportointijärjestelmien on pystyttävä tuottamaan luotettavaa ja ajantasaista tietoa velallisen taloudellisesta tilanteesta, ja velallisen on jatkuvasti informoitava selvittäjää liiketoiminnan taloudellisesta kehityksestä.

Uusien velkojen erottelemisen kirjanpidossa on tarpeen eri asemassa olevien velkojen käsittelyn ja seurannan helpottamiseksi. Saneerausvelkojen jatkuva seuranta yhdessä selvittäjän ja kirjanpitäjän kanssa on erittäin tärkeää.

Menettelyn alkamisajankohdalle on laadittava välitilinpäätös, josta saadaan paljon yrityssaneerauksen läpiviemiseen tarvittavaa tietoa. Välitilinpäätöksen ei tarvitse olla tilintarkastettu, ellei selvittäjä toisin katso. Välitilinpäätöksestä saadaan esimerkiksi luvut konkurssivertailulaskelmaan ja tiedot mahdollisten yritysikiinnitysvelkojen vakuuden määrittämiseen. Lisäksi välitilinpäätöksen kautta voi tarkastaa saneerausvelkoja ja mahdollisia kuittauksia.

Velallisen on saneerausmenettelyn alkuvaiheessa laadittava toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä sisältävä liiketoimintasuunnitelma, jollei saneeraushakemukseen liitetty suunnitelma näitä vaatimuksia täytä. Lisäksi saneerausmenettelyn alussa on usein perusteltua laatia kassavirtalaskelma esimerkiksi puoleksi vuodeksi eteenpäin ja budjetti selvittäjän kanssa sovittavalle ajanjaksolle.

Lähtökohtana voidaan pitää, että kirjanpidon raportit tulee oma-aloitteisesti toimittaa selvittäjälle kuukausittain (vähintään tuloslaskelma ja tase). Kuukausittainen

kirjanpito on syytä saada tehtyä aina 1–2 viikon sisällä kuukauden viimeisestä päivästä, koska kirjanpitolaian minimitaso ei riitä oikea-aikaisten raporttien aikaansaamiseksi saneerausmenettelyssä.

Saneerausmenettelyn alussa tehdään usein velallisen tilien ja toiminnan erityistarkastus. Liiketaloudelliset selvitykset ja laskelmat, verotukseen liittyvät kysymykset ja oikeudellisten erityiskysymysten selvittäminen saattavat lisäksi edellyttää asiantuntijan käyttöä. Asiantuntijaa voi olla syytä käyttää myös esimerkiksi velallisen toiminnallisen tervehdyttämisen suunnitteluun ja toteuttamiseen tai toimialatuntemuksen tuomiseen. Myös esimerkiksi velallisen merkittävästä omaisuudesta voi olla tarpeen hankkia ulkopuolinen arvio vakuuden arvon määrittämistä ja konkurssivertailua varten.

10. Velallisen määräysvalta ja sen rajoitukset

Saneerausmenettelyn aloittamisesta huolimatta velallisella säilyy oikeus määrätä yhtiön toiminnasta ja vastuu liiketoiminnan harjoittamisesta.

Mikäli ei ole toisin säädetty tai määrätty, velallinen käyttää itsenäisesti päätösvaltaa yhtiön tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvissa asioissa. Tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia tai laajakantoisia oikeustoimia velallinen saa tehdä ainoastaan selvittäjän suostumuksella (YSL 29 §).

Selvittäjällä ei ole kelpoisuutta tehdä oikeustoimia velallisen puolesta, eli ilman velallisen omaa myötävaikutusta ei velallista sitovien oikeustoimien tekeminen ole mahdollista.

Vaikka oikeustoimi ei velallisen mielestä olisi epätavallinen tai laajakantoinen, on velallisen syytä olla merkittävien oikeustoimien osalta yhteydessä selvittäjään. Määräysvallan rajoituksista on syytä keskustella selvittäjän kanssa saneerausmenettelyn alkaessa ja kuluessa. Tällaisten toimien tekemiseen suositellaan hankittavaksi selvittäjältä kirjallinen suostumus etukäteen.

11. Velallisen sopimukset

Saneerausmenettelyn alkaminen ei pääsääntöisesti vaikuta velallisen jo tekemiin sopimuksiin, jollei toisin ole säädetty. Jos saneerausvelallisen sopimussuoritus on menettelyn alkaessa kokonaan tai osittain täyttämättä, eikä sopimus ole velallisen toiminnan kannalta tavanomainen, on selvittäjällä oikeus valita, pysyykö velallinen sopimuksessa. Mikäli sopimus on velallisen toiminnan kannalta tavanomainen, ei selvittäjällä ole tällaista valintaoikeutta.

Ennen menettelyn alkamista tehty toistaiseksi voimassa oleva tai määräaikainen sopimus, jolla velallinen on sitoutunut tekemään toistuvasti tai jatkuvasti muunlaisen kuin rahasuorituksen, voidaan selvittäjän suostumuksella irtisanoa saneerausohjelman vahvistamisesta lukien, jos irtisanominen on saneerauksen toteuttamisedellytysten turvaamiseksi välttämätöntä.

Velallisella on saneerausmenettelyn aikana oikeus irtisanoa vuokra- tai leasingsopimus päätymään kahden kuukauden irtisanomisajalla.

Korvaus, joka on suoritettava sopimuksen irtisanomisen tai purkamisen vuoksi, on velallisen saneerausvelkaa.

Työsopimusten irtisanomisesta saneerausmenettelyn yhteydessä säädetään työsopimuslain 7:7:ssä. Velallinen voi irtisanoa työsopimuksen pykälässä mainituilla edellytyksillä kahden kuukauden irtisanomisajalla. Työntekijän oma irtisanomisaika saneerausmenettelyn yhteydessä on 14 päivää. Työntekijöitä irtisanottaessa on noudatettava yhteistoimintamenettelystä annettuja säännöksiä.

Yrityssaneerauksen varalta laaditut sopimusehdot ja muut toimenpiteet ovat pätemättömiä (YSL 14 e §, 15 §).

12. Oikeudenkäynnit

Velallinen käyttää edelleen saneerausmenettelyn alettua puhevaltaa vireillä olevassa, tai menettelyn alettua vireille tulevassa oikeudenkäynnissä, tai muussa siihen rinnastettavassa menettelyssä, jollei selvittäjä päättä alkaa käyttämään velallisen puhevaltaa. Selvittäjä voi myös itse panna vireille oikeudenkäynnin velallisen lukuun. Selvittäjä voi ottaa saneerausmenettelyn aikana vastaan tiedoksiannon velallisen puolesta normaalisti tiedoksiannon vastaanottoon kelpoisten henkilöiden lisäksi.

Takaisinsaantia velallisyriityksen puolesta voi vaatia selvittäjä tai velkoja, mutta ei velallinen (ks. YSL 35 §). Takaisinsaannilla tarkoitetaan sellaisten maksujen ja muiden oikeustoimien peräyttämistä, jotka vahingoittavat velkoja tai loukkaavat velkojien yhdenvertaisuutta. Selvittäjän on selvitettävä mahdolliset takaisinsaantiperusteet. Selvittäjän on informoitava velallista aikeistaan nostaa takaisinsaantikanteita velallisen puolesta ja tarvittaessa varattava tälle mahdollisuus välintuloon.

Selvittäjä voi ryhtyä ajamaan velkojan sijasta tämän vireille panemaa takaisinsaantikannetta.

Takaisinsaantikanne on pantava vireille vuoden kuluessa menettelyn alkamisesta. Selvittäjän kanne voidaan kuitenkin panna vireille vielä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun selvittäjä havaitsi takaisinsaannin perusteen tai hänen olisi pitänyt se havaita (YSL 36 ja 37 §).

13. Yrityssaneerauksen kustannukset

Yrityssaneeraushakemuksen jälkeiset kustannukset muodostuvat selvittäjän palkkiosta, asiantuntijoiden käytöstä aiheutuneista kustannuksista, erityistarkastuskustannuksista, tuomioistuinmaksuista, valvojan palkkiosta ja muista

mahdollisista kustannuksista. Kustannukset nousevat pienimuotoisenkin yritystoiminnan yrityssaneerauksissa usein vähintään kymmeneen tuhanteen euroon. Tämä on hyvä tiedostaa myös siitä syystä, että velallisen kykenemättömyys suoriutua saneerausmenettelyn kustannuksista on yksi saneerausmenettelyn keskeyttämisperusteista.

Velallisella on oikeus heti menettelyn alussa saada selvittäjältä tieto hänen palkkioperusteestaan ja arvio saneerausmenettelyn kokonaiskustannuksista. Mikäli myöhemmin näyttää siltä, että kustannukset ylittävät arvion, selvittäjän on esitettävä uusi arvio.

Selvittäjän palkkio maksetaan velallisen varoista. Palkkion on oltava kohtuullinen. Selvittäjän palkkion ja kustannusten korvauksen määrän vahvistaa velkojatoimikunta. Jos velkojatoimikuntaa ei ole, korvauksen vahvistaa tuomioistuin. Velallinen voi moittia velkojatoimikunnan päätöstä palkkiosta ja saattaa sen siten tuomioistuimen ratkaistavaksi. Vaatimus tulee panna vireille 14 päivän kuluessa siitä, kun velallinen sai tiedon velkojatoimikunnan päätöksestä, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun päätös tehtiin.

Selvittäjän vaatimuksesta palkkiota voidaan maksaa osasuorituksina. Käytännössä sovitaan usein ennakkolaskutuksesta. Velallisen ja selvittäjän tulisi sopia ennakkolaskutuskäytännöstä erikseen. Tällä tavoin velallisen maksettavaksi ei tule suurta laskua kerralla, ja selvittäjät saavat korvauksen työstään kohtuullisessa ajassa ja ilman kohtuutonta luottotappioriskiä. Ensimmäinen ennakkolasku lähetetään usein heti menettelyn alettua. Tavanomaista on, että ennakkolaskutus tapahtuu kuukausittain.

Selvittäjän ja velallisen on hyvä jo saneerausmenettelyn alussa neuvotella periaatteista, joita noudatetaan asiantuntija-avun hankkimisessa ja asiantuntijoiden palkkioiden maksamisessa, sillä kulut tulevat velallisen maksettavaksi. Selvittäjän on annettava velalliselle tiedot asiantuntijoille annetuista toimeksiannoista ja niiden arvioiduista kustannuksista.

Velallisen toiminnan tarkastukseen liittyen selvittäjän on informoitava velallista tarkastustarpeesta ja antaa arvio tarkastuskustannuksista.

14. Saneerausmenettelyn keskeyttäminen

Perusmuotoinen saneerausmenettely voidaan määrätä lakkaamaan, jos menettelylle ilmenee laissa tarkoitettu este (ks. YSL 7 §):

1. velallinen on maksukyvytön eikä saneerausohjelma todennäköisesti korjaisi tilannetta kestäväällä tavalla
2. velallinen ei todennäköisesti pysty maksamaan menettelyn kustannuksia tai menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja
3. on perusteltu syy olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojan perintätoimien estäminen tai muu velkojan tai velallisen oikeuden loukkaaminen
4. on perusteltu syy olettaa, ettei saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ole edellytyksiä
5. velallisen kirjanpidossa on olennaisia puutteita tai virheitä
6. velallisen edustajan rikollinen toiminta tai sen epäily.

Varhaisessa saneerausmenettelyssä ei sovelleta yllä lueteltuja keskeyttämisperusteita 3, 4 ja 6 ja velallisen maksukyvyttömyys on keskeyttämisperuste (ks. YSL 4 c §).

Saneerauksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että tervehdyttämiskelpoinen yritystoiminta voi jatkua mahdollisimman normaalisti saneerausmenettelyn alkamisen jälkeen. Tämä voi puoltaa uuden luottorahoituksen hankkimista. Uusien velkojen määrän merkittävä kasvaminen voi toisaalta vaarantaa saneerausvelkojien asemaa menettelyn aikana syntyneiden velkojen etuoikeuden vuoksi. Ne eivät siten saisi muodostua liian suureksi suhteessa velallisen maksuvalmiuteen ja maksukykyyn.

Keskeyttämisperusteen ilmaantuessa selvittäjä, velkoja tai velallinen voi tehdä käräjäoikeudelle vaatimuksen menettelyn keskeyttämisestä. Selvittäjä on velvollinen tekemään keskeyttämishakemuksen, mikäli keskeyttämisperustetta ei kohtuullisessa ajassa saada poistettua.

15. Saneerausohjelma

Saneerausohjelma on velallisen yritystoiminnan tervehdyttämisen kokonaisratkaisu.

Yrityssaneerauslakiin on yleisellä tasolla merkitty, mitkä selvitykset saneerausohjelman tulee sisältää ja mistä asioista ohjelmassa tulee määrätä (YSL 39 §). Yrityssaneerauslaissa ei määritellä saneerauksen vaatimia liiketaloudellisia toimenpiteitä, vaan niistä päätetään tapauskohtaisesti.

Saneerausohjelma sisältää määräykset velallisen toiminnan jatkamiseen, muuttamiseen tai lopettamiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Lisäksi ohjelmaan kirjataan velkajärjestelyt, joiden tavoitteena on parantaa yrityksen toimintaedellytyksiä. Velkajärjestelyn keinoja ovat esimerkiksi maksuaikataulun muuttaminen ja velan määrän alentaminen. Tärkeä osa saneerausohjelmaa on velkojen maksua ja velkajärjestelyjä koskeva maksuohjelma, joka sellaisenaan on täytäntöönpanoperuste.

Velkojalle ohjelman mukaan tuleva suoritus ei saa olla arvoltaan pienempi kuin mitä velkoja saisi velallisen konkurssissa. Vakuusvelat ovat erityisasemassa niin, että velan määrää ei voida alentaa siltä osin kuin vakuuden arvo sen kattaa (YSL 45 §).

Saneerausohjelmaan sisältyy tyypillisesti velallisen toimia koskevia ehtoja. Tällaisia ehtoja voivat olla muun muassa johdon palkkioita koskevat ehdot, erilaiset henkilöstöjärjestelyt ja lisäpääomaa koskevat vaatimukset. Myös osakkaiden nostamien lainojen takaisinmaksu on usein muodostunut saneerausohjelman vahvistamisen edellytykseksi.

Muille saneeraustoimenpiteille kuin velkajärjestelyille on tyypillistä, että ne tavalla tai toisella edellyttävät velallisyriksen toimielinten tai omistajien toimenpiteitä tai kaikkien näiden myötävaikutusta. Usein näiden saneeraustoimenpiteiden edellytykset määräytyvät muun lainsäädännön mukaan (esim. yhtiö-, työ- tai sopimusoikeudellisten säännösten mukaan).

Saneerausohjelmassa voidaan määrätä erilaisia perusteita velkajärjestelyjen tai ohjelman raukeamiselle (ks. YSL 64 ja 65 §).

Saneerausohjelman laatimisen tarkistuslistan löydät [Yrittäjän talousavun sivustolta](#).

16. Saneerausohjelmaehdotuksen käsittely ja saneerausohjelman vahvistaminen

Selvittäjän on laadittava saneerausohjelmaehdotus menettelyn aloittamispäätöksessä ilmoitettuun määräpäivään mennessä ja annettava ohjelmaehdotus tiedoksi velalliselle ja velkojille. Selvittäjän laatiman ohjelmaehdotuksen lisäksi myös velallisella ja velkojilla on mahdollisuus laatia oma ohjelmaehdotuksensa. Usein on kuitenkin tarkoituksenmukaista, että selvittäjä ja velallinen pyrkivät saamaan aikaiseksi molemmille sopivan ohjelmaehdotuksen, jolloin kilpailevan ehdotuksen laatimiseen ei tarvitse käyttää ylimääräisiä resursseja.

Velallisella on velkojien tapaan oikeus riitauttaa selvittäjän ohjelmaehdotukseen sisältyviä saatavia perusteeltaan tai määrältään. Nämä saneerausvelkoja koskevat väitteet tulee ilmoittaa kirjallisesti selvittäjälle tuomioistuimen asettamaan määräpäivään mennessä. Myös selvittäjä voi tehdä riitautuksen velallisen puolesta. Velallisen on usein tarkoituksenmukaista olla ensin yhteydessä selvittäjään, mikäli jokin saatava on velallisen mielestä merkitty virheellisesti ohjelmaehdotukseen.

Sen jälkeen, kun asianosaiset ovat esittäneet väitteensä ohjelmaehdotukseen merkityistä saatavista, velkojen ja velallisen on tuomioistuimen asettamassa määräajassa esitettävä selvittäjälle lausumansa ohjelmaehdotuksesta.

Koska velallisen näkemyksellä ohjelmasta ja velallisen sitoutuneisuudella ohjelman noudattamiseen on oleellinen vaikutus ohjelman toteutettavuuden kannalta, velallisen tulisi lausumassaan ilmoittaa, onko velallinen valmis ehdotetun ohjelman noudattamiseen. Velallinen voi lausumassaan myös tuoda esiin seikkoja, jotka voivat olla esteenä ehdotetun ohjelman vahvistamiselle.

Tuomioistuimen saatua laissa säädetyt vaatimukset täyttävän lopullisen ohjelmaehdotuksen se jakaa velkojat äänestystä varten ryhmiin. Tämän jälkeen velkojat antavat selvittäjälle hyväksyvän tai hylkäävän kantansa ohjelmaehdotukseen (äänestyslausuma). Selvittäjä laatii äänestyslausumista ja äänestyksen tuloksesta äänestys selvityksen ja toimittaa äänestyslausumat ja äänestys selvityksen tuomioistuimelle.

Saatuaan äänestys selvityksen tuomioistuin voi, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi, varata asiaan osallisille tilaisuuden antaa siitä sekä ohjelman seurantaan koskevista järjestelyistä määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma.

Käytännössä saneerausohjelma hyväksytään yleensä laissa määrätyin edellytyksin niin, että kaikkien velkojaryhmien enemmistö tai tietyissä tilanteissa yhden velkojaryhmän enemmistö kannattaa sitä.

Jos saneerausohjelmaehdotus on saanut riittävän kannatuksen sen hyväksymiseksi, tuomioistuin tekee päätöksen saneerausohjelman vahvistamisesta. Tuomioistuimen vahvistaman ohjelman sisältö korvaa saneerausvelkojen aikaisemmat ehdot. Tuomioistuimen vahvistamaan saneerausohjelmaan sisältyvä maksuohjelma kelpaa tarvittaessa sellaisenaan täytäntöönpanoperusteeksi velkojalle, samalla tavoin kuin suoritukseen velvoittava tuomio (YSL 60 §).

Saneerausmenettely ja selvittäjän tehtävä lakkaa ohjelman vahvistamisella. Yleensä useita vuosia kestävä ohjelman toteuttaminen on velallisen vastuulla. Saneerausohjelman toteuttamisen seuranta varten voidaan määrätä valvoja, joka valvoo velkojen lukuun ohjelman toteuttamista.

17. Muutoksenhaku

Velallisella on oikeus hakea muutosta tuomioistuimen päätöksiin saneerausmenettelyä tai saneerausohjelmaa koskevassa asiassa, jollei muutoksenhakua ole erikseen kielletty, tai kysymys ole asian käsittelyä koskevasta ratkaisusta.

Vahvistettua saneerausohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei tuomioistuin, jossa asia on muutoksenhaun vuoksi vireillä, toisin määrää.